

[Viggo Starcke.]

Jørgensen (Lejre) kan have den indstilling til problemerne, som han har, og det var i og for sig ikke det, jeg angreb ham for i går, men det var denne forglemmelse eller ubetæksomhed. Jeg forudser, at den ikke gentager sig.

Dengang Atlantpagten var til behandling her i tinget, blev den diskuteret indgående i de forskellige instanser, og retsforbundet stod samlet i kravet om en folkeafstemning. Vi ville have, at folket skulle have lov til at tilkendegive sin mening om Atlantpagten, enten til vejledning for rigsdagen eller til afgørelse inden rigsdagens godkendelse. Men ved selve afstemningen om Danmarks faktiske indtræden i Atlantpagten var der delte opfattelser i vor gruppe. Den her forelagte overenskomst om Grønland kan man også se forskelligt på. Man kan hævde, at den overenskomst, som bestod fra 9. april 1941, i visse retninger var bedre, fordi der efter den ikke fandt nogen sammenblanding sted af dansk og amerikansk militær virksomhed. Ved en sådan sammenblanding kan Danmark i givet fald risikere at blive trukket ind i begivenheder, som det ikke er herre over, og som måske i en given situation mere har interesse for Amerika end for Danmark. Det er et fuldstændig berettiget synspunkt, og der er nogle af min gruppes medlemmer, der har den opfattelse. Efter selve Atlantpagten § 5 har hver enkelt af medlemsstaterne ret til et frit, selvstændigt skøn over, hvilke aktioner de vil deltage i, og hvilket omfang deres foranstaltninger skal have. Jeg synes, man må indrømme, at ved ordningen af de europæiske styrker og den europæiske overkommando skete der en vis indskrænkning i Danmarks frie skøn, og at dette frie skøn ved den her forelagte overenskomst kan blive yderligere indskrænket. Men jeg synes, det er rigtigt at fremhæve disse ting.

Angående den anden rigsdagsbeslutning udtrykte jeg i går min gruppes betænkeligheder ved selve de bemyndigelser, der efter forslaget skal gives regeringen med hensyn til de forskellige styrker i krigstilfælde. Jeg rettede et spørgsmål til den højtærede forsvarsminister, og han svarede venligt i dag med at erklære, at det er meningen, at aftalerne om, hvilke styrker der i krigstilfælde skal tildeles den øverstkommanderende, skal træffes allerede i fredstid. Jeg forstår godt den højtærede ministers motivering: at det er nødvendigt, hvis det skal have nogen virkning, at ordne dette og spørgsmålet om den øverstkommanderende og de forskellige styrker allerede i fredstid,

men jeg mener ikke, at en bemyndigelse til regeringen er den rette form og fremgangsmåde. Vi vil egentlig foretrække, at rigsdagen bliver spurgt, og at der med rigsdagens tilslutning træffes de ordninger, som regeringen efter forhandlinger med den øverstkommanderende og de interesserede parter vil anbefale. Vi mener, det er rigsdagen, der bør have afgørelsen her; måske kan man diskutere det, hvis der bliver nedsat et udvalg.

Den højtærede forsvarsminister kom også med nogle enkelte bemærkninger om tjenestetiden i fremtiden, og jeg forstod, at dette spørgsmål snart skal til behandling i det udenrigspolitiske nævn. Det interesserer os meget, hvis de rygter er rigtige, der har været fremme om, at det påtænkes at bygge en konstant kærne op af frivillige, hvervede tropper. Hvis det er rigtigt, vil vianse det for at være et stort fremskridt. De ønsker, der har været fremme om en forlængelse af tjenestetiden herhjemme, støder på vanskeligheder og modstand her i rigsdagen og støder særlig på den rent praktiske vanskelighed, at Danmark i dag ikke har kaserner og ikke har befalingsmandskab hertil. Det er sådan, at det væsentligt kun er i de første 4-5-6 måneder, soldaterne under den nuværende ordning lærer noget, hvorimod resten af deres tjenestetid er lidet effektiv og en tid, hvor de kun tjener som en slags beredskabsstyrker. Hvis nu selve problemet om beredskabet kan løses ved den konstante, frivillige hær — principielt ønsker vi jo helst hele militærtjenesten bygget op på frivillighed, men hvis det nu kan ordnes på denne måde, vil det måske være værd at overveje i stedet for at forøge tjenestetiden at nedsætte den til 6 måneder, for derved vil man opnå, at man med det forhåndenværende antal kaserner og befalingsmænd vil kunne uddanne to hold om året i stedet for eet.

Der er til rigsdagens medlemmer omdelt en pjece af professor Wieth-Knudsen, som jeg kun skal sige nogle ganske få ord om. Det anføres i den, at den foreliggende traktat er et slag imod Rusland, og det anføres, at det er en tilsnigelse, når den nye Grønlandstraktat af udenrigsministeren betegnes som værende udelukkende af defensiv karakter. Jeg vil gerne sige, at der er intet slag imod Rusland, hverken i Atlantpagten eller i disse rigsdagsbeslutninger, at disse foranstaltninger udelukkende er af defensiv karakter og derfor ikke kan være rettet mod Rusland, og at derfor professorens argumentation egentlig mister sit grundlag.

Det ærede medlem hr. Hans Hedtoft, som i går omtalte socialdemokratiets 10